

УДК 623.618

Ю.Ф. Кучеренко

Харківський університет Повітряних Сил ім. І. Кожедуба, Харків

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СУЧАСНИХ БОЙОВИХ ДІЙ ТА ЙОГО ВПЛИВ НА БОЙОВІ МОЖЛИВОСТІ МІЖВИДОВОГО УГРУПОВАННЯ

У статті наводяться особливості щодо здійснення інформаційного забезпечення бойових дій міжвидового угруповання збройних сил. Дається визначення термінам: „інформаційне забезпечення бойових дій міжвидового угруповання збройних сил” та його „бойових можливостей”, розглядаються основні їх складові. Показано, що інформаційне забезпечення оказує вплив на бойові можливості міжвидового угруповання. Здійснення якісного інформаційного забезпечення проведення бойових дій міжвидового угруповання дає відповідну перевагу над противником та його інформаційними системами і відповідними інформаційними засобами, а тому його слід розглядати як один з основних факторів підвищення бойових можливостей міжвидового угруповання.

Ключові слова: бойові дії, інформація, джерело інформації, інформаційне забезпечення, інформаційна система, бойові можливості, органи управління, підрозділ, міжвидове угруповання.

Вступ

Постановка проблеми. В останній час здійснюється впровадження сучасних інформаційних технологій у різноманітні автоматизовані системи (управління, контролю, розвідки, прийняття рішень, зв'язку та передачі даних) військового призначення з метою забезпечення можливості проведення сучасних бойових дій (війн 21 століття) міжвидовими угрупованнями збройних сил (МУ ЗС) у єдиному інформаційному середовищі. Виконання даної умови неможливо без якісного здійснення процесу інформаційного забезпечення проведення сучасних бойових дій МУ ЗС, які характеризуються: масованим застосуванням різноманітних засобів повітряно-космічного нападу; використанням невеликих, мобільних, добре озброєних підрозділів та бойових груп; комплексним застосуванням різноманітних інформаційно-управляючих систем та комплексів. Використання органами управління усіх можливостей процесу інформаційного забезпечення бойовими діями МУ ЗС (в розумінні можливості по об'єднанню різних інформаційних засобів, комплексів і систем, а також використання програм та моделей різних систем підтримки прийняття рішень) надасть можливість зменшити цикл управління відповідними підрозділами угруповань військ та забезпечить відповідну інформаційну перевагу над противником і в першу чергу над його автоматизованими системами управління військами та бойовими засобами.

Аналіз літератури. В наведеній літературі [1 – 7] розглядаються питання щодо основних напрямів будівництва військ та способів їх застосування, проведення сучасних інформаційних війн, створення перспективних інформаційних і розвідувально-ударних комплексів, систем управління військами та зброєю, але розгляду процесу інформаційного за-

безпечення бойових дій МУ ЗС у взаємозв'язку та впливу на його бойові можливості при проведенні сучасних бойових дій в них уваги не приділялось.

Головна мета статті полягає в розгляді впливу процесу інформаційного забезпечення проведення сучасних бойових дій МУ ЗС на його бойові можливості.

Основна частина

Інформаційне забезпечення проведення бойових дій міжвидового угруповання необхідно розглядати як процес, що характеризується безперервним збором, обробкою, аналізом та розподілом від різних джерел необхідної інформації з метою якісного виконання поставлених завдань підрозділами МУ ЗС у ході виконання ними відповідних операцій (бойових дій).

Перш ніж приступити до викладення основного матеріалу, надамо визначення поняття міжвидового угруповання збройних сил, інформаційного забезпечення міжвидового угруповання збройних сил (ІЗ МУ ЗС) і його бойових можливостей (БМ МУ ЗС) та розглянемо основні їх складові.

Міжвидове угруповання збройних сил – це сукупність об'єднань, з'єднань і частини різних видів збройних сил, родів військ (сил), спеціальних військ і тилу, що зведені в певну систему та розгорнуті в якому-небудь районі для виконання поставлених певних завдань в операціях (бойових діях) [7].

ІЗ МУ ЗС – це сукупність інформаційних продуктів, ресурсів, технічних засобів та послуг, що надаються органам управління МУ та їх підрозділами для забезпечення інформаційних потреб у процесі здійснення їх управлінської діяльності у мирний час або у особливий період.

До основних складових системи ІЗ МУ ЗС (рис. 1) слід віднести: джерела інформації; методи об-

робки, аналізу та розподілу інформації різних автоматизованих систем (АС) МУ ЗС; програми та моделі системи підтримки прийняття рішень МУ ЗС; інформаційний ресурс; інформаційні послуги. Дані складові у процесі виконання ІЗ МУ ЗС тісно взаємодіють між собою та впливають на якість його здійснення.

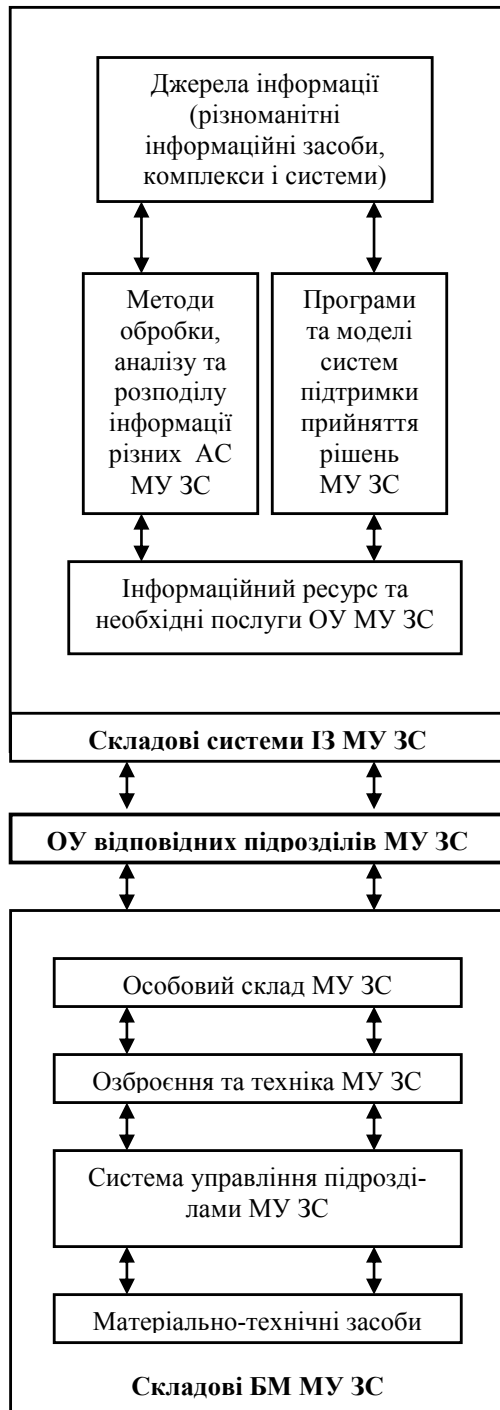

Рис. 1. Структурна схема основних складових ІЗ МУ ЗС та БМ МУ ЗС і їх взаємодії

Джерела інформації, які представляють собою різноманітні інформаційні засоби, комплекси і системи, забезпечують надходження потрібної інформації, необхідної для здійснення управлінської діяльності органами управління (ОУ) МУ ЗС.

У взаємодії з методами обробки, аналізу та розподілу інформації різних АС МУ ЗС здійснюється аналіз інформації, що отримано, за результатами якого вносяться зміни до інформаційного ресурсу МУ ЗС та у відповідні бази знань системи підтримки прийняття рішень МУ ЗС, згідно до умов та обставин, що склались при застосуванні підрозділів МУ ЗС.

Під інформаційним ресурсом міжвидового угруповання (ІР МУ ЗС) будемо розуміти частину інформаційного ресурсу збройних сил, що уявляє собою сукупність даних, документів, аудіо (відео) записів, графічних зображень придатних для обробки, передачі, зберігання в АС МУ та відображення і надання її відповідним користувачам для виконання їх функціональних обов'язків у відповідності до їх повноважень.

Програми та моделі системи підтримки прийняття рішень МУ ЗС здійснюють прогноз дій противника на основі аналізу зміни обстановки у зоні конфлікту та розраховують варіанти застосування підрозділів МУ ЗС в залежності від дій противника.

Безперервна та взаємна робота вказаних складових системи ІЗ МУ ЗС забезпечує представлення ОУ даного угруповання необхідних послуг (в частині своєчасності отримання інформації, її достовірності, пріоритетності, конфіденційності та важливості) для виконання своїх функціональних обов'язків щодо здійснення автоматизованого управління підрозділами МУ ЗС у відповідності до їх повноважень.

Інформаційне забезпечення в першу чергу здійснюється для забезпечення інформаційних потреб ОУ бригад, підрозділів та бойових груп МУ ЗС у процесі вирішення своїх функціональних задач по здійсненню автоматизованого управління військами та бойовими засобами даного угруповання у мирний час або у особливий період.

БМ МУ ЗС – це можливості підрозділів, частин, з'єднань міжвидового угруповання (відповідного кількісно-якісного складу озброєння, техніки і особового складу) з виконання певних бойових завдань в конкретних умовах обстановки.

До основних складових БМ МУ ЗС (рис. 1) належать: особовий склад МУ ЗС; озброєння та техніка МУ ЗС; система управління підрозділами МУ ЗС; матеріально-технічні засоби. БМ МУ ЗС при виконанні угрупованням бойових завдань залежать від: кількості особового складу, рівня його підготовки та морального стану; наявності, стану та можливостей відповідної зброї і техніки; мистецтва командного складу в керуванні військами; організаційної структури військ; їх забезпеченості матеріально-технічними засобами, а також сили і характеру протидії противника. Дані складові у процесі виконання бойових завдань МУ ЗС тісно взаємодіють між собою та впливають на загальний рівень бойових можливостей даного угруповання, яке змінюється у відповідності до умов обстановки в зоні ведення бойових дій [7].

Враховуючи надані визначення ІЗ МУ ЗС і БМ МУ ЗС, а також розглянувши основні їх складові, можливо зупинитись на їх взаємозв'язку і впливі одного на іншого.

Основне завдання процесу здійснення якісного ІЗ МУ ЗС складається у забезпеченні зниження терміну циклу управління підрозділами МУ ЗС за рахунок своєчасного представлення ОУ МУ ЗС достовірної інформації від різних джерел її надходження про: стан, можливості та дії противника і своїх військ; умови і динаміку зміни обстановки в зоні проведення бойових дій (конфлікту); місця знаходження і розташування об'єктів ураження, у відповідності до її пріоритетності, конфіденційності та важливості, а також якісного вирішення завдань системою підтримки прийняття рішення та системами управління військами і їх бойовими засобами за рахунок безперервного ведення інформаційного ресурсу та внесення змін у відповідні бази даних і знань різних АС МУ ЗС, згідно до умов та обставин, що склались при застосуванні відповідних підрозділів МУ ЗС. Таким чином, система ІЗ МУ ЗС та основні її складові безпосередньо впливають на якість управління підпорядкованим ОУ підрозділам МУ ЗС та відповідні терміни здійснення циклів управління даними підрозділами, а також дозволяють здійснити комплексне використання основних складових БМ МУ ЗС за єдиним задумом командування у відповідності до поставлених різним підрозділам МУ ЗС завдань.

Оскільки кожна складова БМ МУ ЗС має відповідний вплив на якість виконання завдань за призначенням кожного підрозділу на основі сформованого інформаційного ресурсу системою ІЗ МУ ЗС і в той же час залежить від надійної взаємодії усіх своїх складових (дій особового складу, озброєння і техніки, функціонування усіх АС МУ ЗС та засобів матеріально-технічного забезпечення) у кожному циклі управління його частинами та підрозділами, а останні в частині автоматизованого управління військами та бойовими засобами залежать від: якості збору інформації, її обробки та аналізу, вчасного надання інформації ОУ; постійного оновлення баз даних; роботи експертних систем підтримки прийняття рішень, то повнота та своєчасність виконання відповідними ОУ своїх функціональних завдань залежить від якісного функціонування системи ІЗ МУ ЗС, яка збільшує могутність даного угруповання по відношенню до іншого угруповання військ, яке має такі самі показники бойових можливостей, але не здійснює інформаційне забезпечення проведення бойових дій МУ ЗС на належному рівні.

При застосуванні ОУ та командирами різних рівнів сучасної системи інформаційного забезпечення проведення бойових дій підрозділами МУ ЗС

суттєво підвищуються їх бойова міць при не змінних значеннях показників бойових можливостей, за рахунок комплексного застосування автоматизованих систем управління військами і бойовими засобами та інформаційних засобів, комплексів і систем, з врахуванням динаміки зміни обстановки в зоні конфлікту.

Збалансованість у роботі усіх складових системи ІЗ та БМ МУ ЗС дозволить добитися необхідної інформаційної переваги над противником, скорочення терміну управління військами та їх бойовими засобами, підвищення загальних бойових можливостей угруповання, за рахунок комплексного застосування усіх засобів, комплексів та АС МУ ЗС у реальному масштабі часу, і як наслідок цього, надасть можливість виконати поставлені завдання з мінімальними втратами з боку особового складу, озброєння і військової техніки МУ ЗС.

Висновок

Вивчення загальних питань здійснення ІЗ МУ ЗС та його впливу на БМ МУ ЗС дозволить значно поліпшити якість виконання завдань за призначенням усіх підрозділів МУ ЗС і скоротити загальні їх терміни виконання, а це дозволить збільшити могутність даного МУ ЗС при його застосуванні у сучасних операціях.

Список літератури

1. Кучеренко Ю.Ф. Деякі особливості сучасних локальних війн / Ю.Ф. Кучеренко, О.М. Гузько // Збірник наукових праць Харківського університету Повітряних Сил. – Х: ХУПС, 2008. – Вип. 2(17). – С. 20-23.
2. Заяц В. Сухопутные войска США: основные направления строительства / В. Заяц, О. Янов // Зарубежное военное обозрение. – 2007. – № 7. – С. 21-27.
3. Кучеренко Ю.Ф. Основні шляхи розвитку систем управління військами та зброєю на сучасному етапі / Ю.Ф. Кучеренко, О.М. Гузько // Системи озброєння і військова техніка. – 2008. – №4(16). – С. 73-76.
4. Шаравов И.К. К вопросу об информационной войне и информационном оружии / И.К. Шаравов // Зарубежное военное обозрение. – 2000. – №10. – С. 2-5.
5. Медведев В.К. Сучасна інформаційна війна та її обрис / В.К. Медведев, Ю.Ф. Кучеренко, О.М. Гузько // Системи озброєння і військова техніка. – 2008. – № 1 (13). – С. 52-54.
6. Алексеев А. Единая система управления объединенными ВВС и ППО НАТО в Европе / А. Алексеев, В. Владимировский // Зарубежное военное обозрение. – 2000. – №10. – С. 27-33.
7. Шмаков О.М. Словник офіцера внутрішніх військ з воєнно-наукових питань / О.М. Шмаков. – Х.: Військ. інститут ВВ МВС України, 2005. – 362 с.

Надійшла до редколегії 11.08.2009

Рецензент: д-р техн. наук, проф. Б.О. Демідов, Харківський університет Повітряних Сил ім. І. Кожедуба, Харків.

ИНФОРМАЦИОННОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ СОВРЕМЕННЫХ БОЕВЫХ ДЕЙСТВИЙ И ЕГО ВЛИЯНИЕ НА БОЕВЫЕ ВОЗМОЖНОСТИ МЕЖВИДОВОЙ ГРУППИРОВКИ

Ю.Ф.Кучеренко

Рассматриваются некоторые особенности по осуществлению информационного обеспечения современных боевых действий межвидовой группировки вооруженных сил. Дается определение терминам: „информационное обеспечение боевых действий межвидовой группировки вооруженных сил” и ее „боевых возможностей”, рассматриваются их составляющие. Показано, что осуществление качественного информационного обеспечения проведения боевых действий межвидовой группировки дает преимущество над противником и его информационными системами и средствами, поэтому его необходимо рассматривать как один из основных факторов повышения обеспечения боевых возможностей межвидовой группировки.

Ключевые слова: боевые действия, информация, источник информации, информационное обеспечение, информационная система, боевые возможности, органы управления, подразделение, межвидовая группировка.

INFORMATION ENSURING MODERN FIGHT END ITS INFLUENCE OF FIGHTING POSSIBILITY LOOK GROUP

J.F. Kucherenko

Is considered to some especially carry out information ensuring modern fight look group armed force. To let us definition terms: “information ensuring fight look group armed force” and “his fighting possibility”, considered their composition. To define, the realization qualitative information ensuring fight look group to take advantage over enemy and his information systems and to be basic factor rise of fighting possibility look group.

Keywords: battle actions, information, information generator, informative providing, informative system, battle possibilities, management organs, subdivision, interspecific groupment.